

DEMENS UTREDNING BESTE PRAKSIS

RAMAN DHAWAN

spes. i psykiatri, allmenntmedisin, samfunnsmedisin

OVERLEGE

ALDERSPSYKIATRISK POLIKLINIKK

STAVANGER UNIVERSITETS SYKEHUS

UTREDNING

- Definisjon/klassifisering
- HELHETLIG UTREDNING I ALLMENNPRAKSIS
- HVEM BØR HENVISES TIL ALDERSPSYKIATRISK SEKSJON (APS)
- UTREDNING VED APS
- KONKLUSJON

Definisjon

Demens: et klinisk syndrom

Hukommelsesvansker

Språk forstyrrelser

Adferds- og psykiatriske symptomer

Forstyrrelser i aktiviteter i daglig livet

Stress for omsorgsgiver

Type demens

70000 nordmenn har demens

Alzheimers: mest vanlig demens type (50%)

Prevalens: 6% av befolkning over 65 år

Insidens: øker med alder

Vaskulær og blandet Alzheimers og vaskulær demens (25%)

Lewy body demens (15%)

Andre: Frontotemporal demens, fokal demens (progressive afasi), subkortikal demens (Parkinsons demens) og sekundært til intrakraniale lesjoner

Hvorfor utrede?

- Identifisere syndromet og type demens
- Behandle med tilgjengelige farmakologiske midler
- Behandle psykiatriske symptomer som angst og depresjon som er utbredt
- Behandle ko- morbide lidelser
- Planlegge psykososial støtte, ikke minst for omsorgsgiveren

Hvorfor utrede

Det kan gå fra 1- 3 år fra 1. symptom til diagnose:
Skal det være slikt?

Pasientens rett til en diagnose

Psykososial støtte til omsorgsgivere

Helhetlige tiltak vil kunne **forbedre livskvalitet**

Sykdomsutvikling kan bremses

Utfordrende adferd kan bli håndtert uten
nødvendigvis alltid ved bruk av medisiner

UTREDNING

Triad

Pasientens egne opplevelser

Komparente opplysninger

Kognitiv status og ADL: Forverring av hukommelsen som
forstyrrer ADL

Kognitiv test MMSE < 24 indikerer demens/ klokka test
forutsetter språk ferdigheter og at pasienten ikke er deprimert eller i delir

---

Bruk utredningspakke: www.aldringoghelse.no

Demens team i kommunene

Tidlig oppdagelse er ikke alltid lett

Oppfølging over tid kan derfor være nødvendig

UTREDNING

a) kartlegging

1. Slektsopplysninger
2. Gjennomgå tidligere somatisk og psykisk sykehistorie; spes. operasjoner under narkose og affektive lidelser.
3. Sykehistorie: utvikling, søvnrytmen, endringer i døgnrytmen, variasjon i oppmerksomhet, andre adferds- og psykiatriske symptomer som apati, angst, depresjon, synshallucinasjoner
4. Gjennomgå medisinlisten

UTREDNING

b) undersøkelse

1. Full somatisk undersøkelse med vekt på hjerte -kar og orienterende nevrologisk undersøkelse: BT, puls, bilyd over halsen; bradykinesi, tremor, rigiditet.
2. Blodprøver: Hematogram, Trombocytter, SR, s. Kalsium, Natrium, Kalium, Kreatinin, Lipid profil, Albumin, Glukose, TSH, FT4, Homocystein (evt B12, folat, MMA), ferritin.
3. EKG

Bilde og ultralyd

- CT cerebri: for grov patologi som tumor, infarkt og blødning, haematom og normal trykk hydrocephalus
- MR cerebri: mer sensitiv for vaskulære forandringer, fokal atrofi.
- Karotis ultrasonografi v/ bilyd eller mistanke om aterosklerose

Henvisning til APP

- Bør inneholde elementer fra utredning skissert i foredraget
- Når et komplisert klinisk bilde trenger psykiater/ spes. psykolog sin kompetanse: USIKKER DIAGNOSER
- Personer med tilleggs adferds- og psykiatriske symptomer spes. angst, depresjon og hallusinasjoner
- Personer med Lewy Body Demens, Demens ved Parkinsons, og andre sjeldnere typer Demens
- Pårørende som ønsker veiledning
- Sykehjemspasienter hvor personalet trenger veiledning

Utredning ved APP

hva mer gjør vi?

- Flere nevrokognitive tester hos vår psykolog spesialist
- BRUK AV ANDRE EGNEDE BATTERIER: FOR EKSEMPEL NEVROPSYKIATRISK INVENTORY
- Differensial diagnostikk spesielt ved kombinasjon depresjon og demens
- SPECT- DATSCAN for Lewy Body
- EEG hvis behov, for eksempel ved tillegg av epilepsi eller encefalopathi i samarbeid med nevrolog
- Spinal punksjon ved behov

Konklusjon

- Primær utredning for demens er en oppgave definert for allmennpraktikere
- Ved å følge gode allmennpraktiske prinsipper kan diagnosen fastsettes av allmennpraktikeren hos flertall av pasienter
- En bør kjenne sin egen angst for å gi diagnosen - studier viser at legene frykter depressiv reaksjon, fornekt, eller fravær av pasienten i framtiden, som årsaker til at demens o.l ikke tas opp.
- APP er tilgjengelig for utrednings, veilednings og behandlingsforslag for pasienter med et komplisert bilde